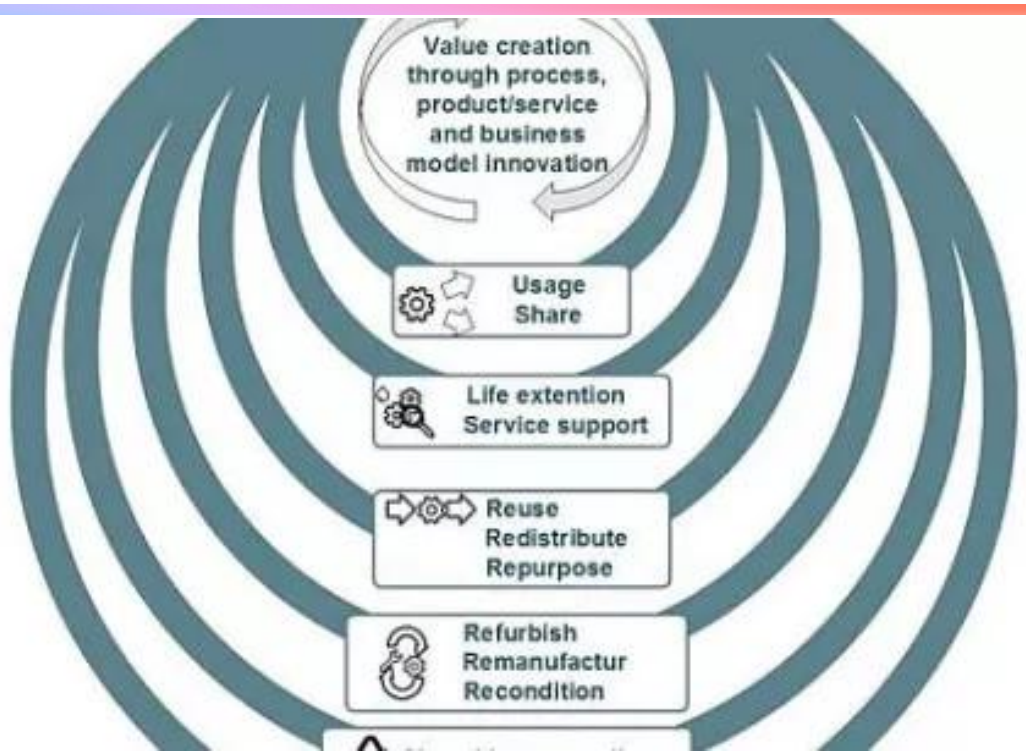

De circulaire economie, een overweging waard!

01 augustus 2017, 02:00

Thomas Vandenhaute

Onlangs is de eerste standaard voor de circulaire economie – BS 8001:2017 – gepubliceerd. Hij werd ontwikkeld met brede steun van meerdere belangrijke spelers in het domein. We hebben het document doorgenomen en bieden u hier de belangrijkste inzichten. Verder geven we voorbeelden uit de industrie en leggen we een verband met onze ervaringen om deze nieuwe standaard zo dicht mogelijk bij de activiteiten van productieondernemingen te brengen.

De nieuwe standaard bestaat uit vier hoofdsecties. Het eerste deel biedt een algemene beschrijving van de behoefte aan transitie richting een circulaire economie en van de voordelen voor organisaties die een circulaire bedrijfsvoering toepassen. Dit artikel biedt enkele inzichten uit dit deel.

De basisprincipes van de circulaire economie zijn te vinden in het tweede deel. Daar gaan we in een volgend artikel op in. De laatste twee delen beschrijven het raamwerk en een reeks ondersteunende richtlijnen die organisaties in staat zouden moeten stellen om hun bedrijfsvoering meer circulair te maken.

Het is duidelijk dat deze standaard niet is bedoeld om van a tot z te lezen. Hij is veeleer bedoeld als leidraad of inspiratiebron. Bedrijven kunnen in elk stadium van hun traject richting de circulaire economie nuttige structuren en aanwijzingen vinden.

In dit eerste deel bieden we een inleiding tot de openingssecties van de BS 8001:2017-standaard.

Dit is het eerste artikel in een reeks publicaties waarin deze standaard voor de circulaire economie wordt geïntroduceerd.

1. De circulaire economie: een overweging waard!
2. Welke principes van de circulaire economie leveren waarde op?
3. Hoe begint u de transitie?

De circulaire economie: een overweging waard

De redenering is vrij simpel. We leven op een eindige planeet en streven naar een groeiende economie. Dit kan alleen wanneer de economische groei wordt ontkoppeld van ons gebruik van hulpbronnen. De beschikbaarheid van middelen in de toekomst hangt af van onze gebruikspatronen en -volumes vandaag. Dit gebruikspatroon moet diepgaand veranderen als we het huidige verbruik terug binnen de beperkingen van de planeet willen brengen. De circulaire economie kan in sterke mate bijdragen aan deze transitie.

Vanuit het perspectief van een onderneming verwijst de circulaire economie naar een systemische benadering die een impact heeft op het productontwerp, de productieprocessen, de producten en diensten zelf en de bedrijfsmodellen, waarbij de middelen op meer efficiënte wijze worden beheerd. Dit resulteert in een meer circulaire materiaalstroom, zodat afval uiteindelijk wordt gereduceerd.

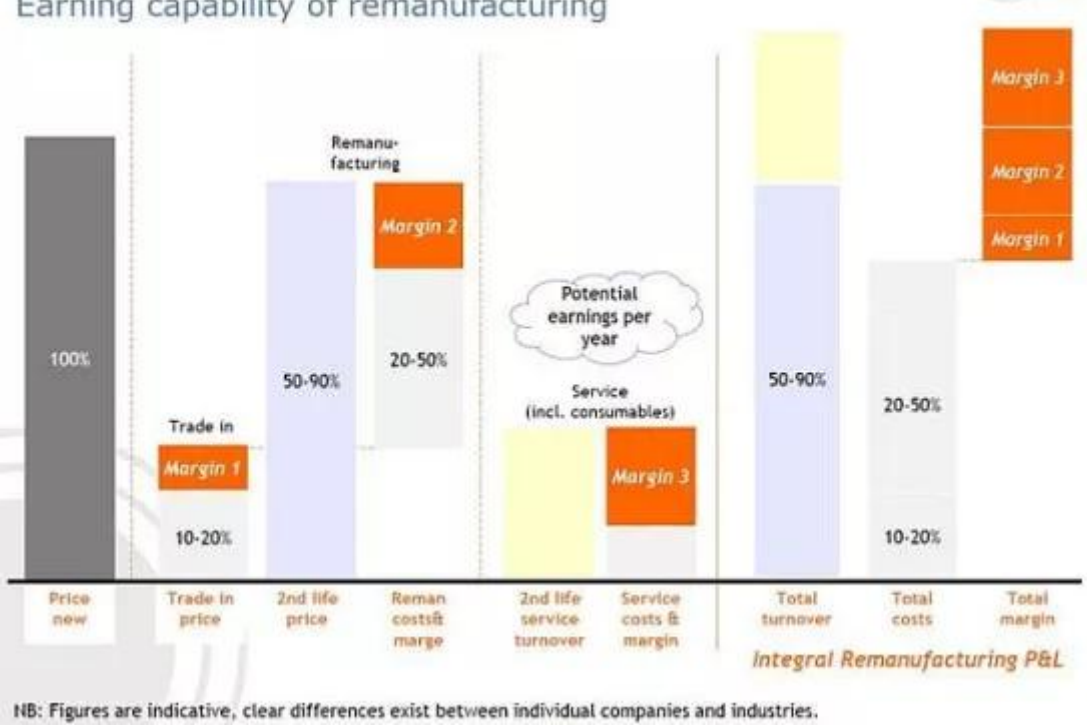
Drijfveren en stapstenen

De standaard vermeldt de relatie tussen de circulaire economie en andere stromingen en benaderingen die dezelfde duurzame doelstellingen nastreven. Daarbij worden de blauwe economie, de performance-economie, biomimicry, natuurlijk kapitalisme, industriële symbiose, cradle to cradle en regeneratief ontwerp aangestipt als waardevolle gedachtegangen die aansluiten op de kringloopeconomie. Ook kunnen de strategieën van een onderneming die gefocust zijn op efficiënt gebruik van grondstoffen, 'zero waste', bio-economie of lean denken stapstenen vormen binnen dit proces. Ondernemingen worden aangemoedigd om voort te bouwen op werkwijzen die hun nut bewezen hebben en zo deel uit te gaan maken van de circulaire economie.

De **voordelen op macroniveau** zijn bekend en worden als belangrijk erkend. Een betere wereld, wie is daar tegen? Maar door het gebrek aan hefboomwerking van deze voordelen op macroniveau op korte termijn komen de veranderingen in onze bedrijfspraktijk slechts traag tot stand.

De **voordelen op microniveau** zullen eerder aandacht krijgen en worden aangeduid als drijfveren voor verandering of als een aanzet tot actie. De BS 8001-standaard vermeldt vier belangrijke potentiële voordelen:

- Allereerst is dit een opportuniteit om de nettokosten voor de productie, de aankoop en het gebruik van een product of dienst te verlagen. Een voorbeeld: demontage en herbestemming via herproductie kan waarde bieden aan een lagere kost dan de fabricage van een nieuw product.

(Bron: Remanufacturing Roadmap Zuid Nederland – Mare Advies)

Uitgaande van onze ervaring in de productie-industrie moeten we hieraan toevoegen dat de bijkomende waarde van bijproducten en zijstromen van de bestaande productieprocessen zelden de voornaamste aanjager is voor waardetoename.

- Nieuwe bronnen en ideeën voor innovatie en design kunnen uiteraard tot nieuwe opbrengsten leiden. Nieuwe soorten diensten, valorisatie van zijstromen of bijproducten en het bereiken van nieuwe markten met eerder gebruikte producten zijn enkele voorbeelden. Het document wijst op de bijbehorende risico's, zoals kannibalisering van de markt, en schept zo een genuanceerd beeld. Voorlopers zoals Philips benadrukken de drijvende kracht van de circulaire economie als het gaat om product- en diensteninnovaties.
- De verbeterde klantenrelaties die inherent zijn aan de principes van de circulaire economie, brengen aanvullende diensten binnen bereik. Wie dichter bij de klant staat, komt opportuniteiten tegen voor omgekeerde logistiek, data-acquisitie, merktrouw enz.: stuk voor stuk nuttig wanneer nieuwe, innovatieve diensten worden verkend. Zoals Barco uitlegt in een interview met Agoria, is het duidelijk dat deze verbeterde klantenrelatie toegevoegde waarde schept voor zowel de klant als de productieonderneming, bijvoorbeeld door middel van energie-efficiëntie en performance-upgrades aan geïnstalleerde producten.
- Tot slot kunnen organisaties ook profiteren van verbeterde veerkracht. Wanneer kritieke materialen of andere basisgrondstoffen met volatiele prijzen kunnen worden vervangen door geregenereerde producten, biogebaseerde materialen enz., dan kan dit de veerkracht van de onderneming ten goede komen. In de praktijk is dit vaak alleen een langetermijneffect, waardoor het geen hoofddrijfveer vormt binnen de vroegere fasen van het transitietraject.

Besluit

Het BS 8001-document wil inzicht verschaffen in de waarde die de circulaire economie rechtstreeks en onrechtstreeks kan opleveren. Verder belicht het de stapstenen om het

businessconcept van de circulaire economie in de praktijk te brengen door een beschrijving te bieden van de onderlinge samenhang tussen meerdere goede werkwijzen en managementprincipes die binnen een brede waaier aan ondernemingen al aanwezig zijn. Het is zeer waardevol om deze onderlinge samenhang expliciet aan te stippen. Bedrijven die al voor verandering hebben gekozen en naar een duurzamer, veerkrachtiger bedrijfsmodel toewerken, kunnen hierdoor zien waar hun benadering moet worden toegespitst of gewijzigd. Het document moedigt hen aan om in actie te komen en bijkomende doelstellingen te definiëren om de bestaande praktijk te transformeren zonder de performance van de bestaande goede werkwijzen te verliezen. Tot slot biedt het document ook een overzichtelijke, gemeenschappelijke taal, waardoor duidelijk kan worden gecommuniceerd binnen de ondernemingen en tussen samenwerkende organisaties.

Onze dienstverlening

Sirris en Agoria begeleiden en ondersteunen bedrijven op hun weg naar de circulaire economie. Ons initiatief identificeert kleine structurele stappen in de richting van de gewenste toekomst waarbij we de betrokkenheid van werknemers en andere stakeholders bewaken en versterken. Deze aanpak laat bedrijven toe stapsgewijs te ontdekken welke meerwaarde kan worden gerealiseerd en leidt tot concrete acties om deze meerwaarde te verzilveren. Inhoud en tempo worden aangepast aan de organisatie van het bedrijf.

Onze bedrijfsgerichte aanpak bestaat uit een verkennend gesprek, sensibilisatie, advies en begeleiding, waarbij onderzocht wordt welke opportuniteiten en concrete oplossingen bestaan voor uw bedrijf.

Daarnaast is er ook een collectieve aanpak en dit via het lerend netwerk Circular Economy Connect, dat mogelijkheden biedt voor netwerken en 'peer-to-peer' leren. Binnen dit netwerk komt u in contact met toonaangevende gastsprekers, heeft u de kans om andere inspirerende bedrijven te bezoeken, ervaringen met andere bedrijven uit te wisselen, samen tot oplossingen voor gedeelde uitdagingen te komen en interactieve workshops bij te wonen.

(Figuur bovenaan @ Sirris, gebaseerd op BS8001)

]]>

Auteurs

Thomas Vandenhaute